

IV. letný tábor pre deti s kardiologickými ochoreniami – Detský kardiotábor

1. – 14. júl 2006, Liptovský Ján

Dieťa, ktoré trpí kardiologickým ochorením, so sebou prináša okrem medicínskeho aj psychosociálny rozmer. Už narodenie dieťaťa so srdcovou chybou má dopad na celú rodinu. Matka obyčajne spolu s ním znáša všetky hospitalizácie, vyšetrenia i operácie, potom s ním zostáva viac rokov doma, pretože tieto deti často nemôžu navštevovať kolektívne zariadenia a otec sa stáva hlavným živiteľom rodiny. Mať doma choré dieťa, o ktoré sa treba ustavične starať a zabezpečovať mu všetko, čo potrebuje, je dnes značná ekonomická záťaž. Strach o jeho život a neustály stres vyvolávajú veľa problémov a nie každá rodina ich zvládne. Navyše, aj keď je dieťa už z najhoršieho vonku, rodičia ho nadmerne ochraňujú, priam úzkostlivo dbajú o jeho zdravie, nedovolia mu, aby bolo samostatné, nemá šancu nadväzovať sociálne vzťahy so svojimi rovesníkmi a je silno naviazané na mamu či otca. A práve všetky tieto dôvody nás donútili premýšľať, ako týmto deťom pomôcť, aby sa osamostatnili, nadobudli stratené sebavedomie, nadviazali priateľstvá. Ideálnym riešením by bol letný tábor. Ibaže deti s chorobami srdca nespĺňajú podmienky pre bežné tábory, neraz nestíhajú popri zdravých deťoch a samozrejme, aj organizátori bežných táborov majú strach vziať na seba túto zodpovednosť. Okrem toho tieto deti potrebujú špeciálny prístup, keďže nemajú vytvorené sociálne vzťahy a do

kolektívu zdravých detí, ktoré sú dnes mimoriadne dravé, až agresívne, by mali problém sa zaradiť. A tak pred štyrmi rokmi vznikla myšlienka založiť pre deti s chorobami srdca kardiotábor.

Patronát nad kardiotáborom má Slovenská kardiologická spoločnosť a Nadácia detského kardiocentra. Organizátorom je občianske združenie Klub detskej nádeje, ktorého poslaním je pomáhať a podporovať deti dlhodobo choré a hospitalizované v Detskej fakultnej nemocnici v Bratislave. Toto združenie usporadúva od roku 1999 aj tábory pre deti s onkologickými ochoreniami.

Prvý kardiotábor sa podarilo zorganizovať v lete roku 2003 na Kysuciach v Oščadnici. Nasledujúce ročníky 2004 – 2005 sa kardiotábor uskutočnil v Hronci v regióne Čierny Balog a posledný, podobne vydarený ročník, sa zrealizoval 1. – 14. júla 2006 v Liptovskom Jáne (obrázok). Jednotlivého ročníka sa zúčastňuje priemerne 32 – 36 detí z celého Slovenska. Spolu sa ich na štyroch ročníkoch zúčastnilo už vyše 100.

Aby sa tábor mohol uskutočniť, je nevyhnutné zohnať sponzorov, ktorí pobyt detí a náklady spojené s realizáciou tábora zaplatia. Keďže mnohé deti s chorobami srdca pochádzajú zo sociálne slabších rodín, ktoré sú už finančne veľmi vyčerpané náročnou liečbou a nákupom drahých liekov

Obrázok Deti z Kardiotáboru na výlete pod tatranskými končiarimi

pre svojich potomkov, všetci majú kardiotábor zdarma. Ten pritom stojí nemalé peniaze – rozpočet pre tento ročník bol asi 350 000 SK. Našťastie sa nám vždy podarilo zohnať sponzorov, ktorí neváhali a rozhodli sa prispieť na dobrú vec. Tento rok našimi generálnymi sponzormi boli Slovenská kardiologická spoločnosť, Nadácia detského kardiocentra a Nadácia Detí Slovenska, ktorá každoročne organizuje známu akciu Hodina deťom. Ďalej sme finančné prostriedky získali prostredníctvom zbierky z 2 % dane cez Klub detskej nádeje. Z ďalších sponzorov treba spomenúť firmy Abbott, Medlab, Intes, Rajo, Ikea, Magistrát hlavného Mesta Bratislavy, či profesionálna armáda SR, ktoré darovali deťom materiálne veci, ako aj ceny do súťaží.

Kardiotábor je určený deťom s kardiologickými ochoreniami vo veku od 7 – 15 rokov, pričom vekový priemer sa pohybuje okolo 10 – 11 rokov. Rodičia sa o ňom zväčša dozvedajú prostredníctvom rajónneho detského kardiológa, ktorého s dieťaťom navštevujú. Títo majú vo svojich ambulanciách prihlášky, ktoré stačí vyplniť, zaslať a potom už len čakať na odpoveď. O aktuálne pripravovanom kardiotáboře sú rajónni detskí kardiológovia podrobne informovaní aj na odbornej konferencii „Deň Detskej Kardiológie“, organizovanej každoročne v marci v Martine. Nie všetky prihlásené deti sa dostanú do tábora. Aj tento rok ich bolo prihlásených 45, kapacita však bola len 36 detí. O tom, kto napokon do tábora pocestuje a kto nie, rozhoduje predovšetkým diagnóza dieťaťa a sociálny status rodiny. Z hľadiska diagnóz sme aj tento rok mali zastúpené veľmi široké spektrum. Od korigovaných necyanotických chýb so skratom, cez korigované L-TGA, D-TGA transpozície, korigované chlopňové chyby, Fallotove tetralógie po kompletnej korekcii, kardiomyopatie, poruchy rytmu s implantovanými kardiostimulátormi až po komplexné cyanotické chyby prevedené na jednokomorovú Fontánovskú cirkuláciu. Na predchádzajúcich ročníkoch sa zúčastnilo aj dieťa s transplantovaným srdcom.

Vzhľadom na nevyhnutnú individuálnu starostlivosť o niektoré deti je vyšší počet vedúcich priam nevyhnutnosťou. Tími sú väčšinou študenti vysokých škôl (medici, pedagógovia), ktorí majú bohaté skúsenosti s prácou s chorými deťmi, nadobudnutými počas predchádzajúcich táborov a počas práce s pacientmi na oddeleniach DFNSP v Bratislave. Zdravotný dohľad nad deťmi má atestovaný detský kardiológ z kardiologického oddelenia DKC Bratislava. Navyše o organizovaní tábora je upovedomená najbližšia nemocnica s detským oddelením a takisto aj najbližší rajónny detský kardiológ. Touto cestou by sme chceli poďakovať za vynikajúcu spoluprácu MUDr. Tisovčíkovej z Brezna a MUDr. Kalinayiovej z Liptovského Mikuláša, ako aj všetkým detským kardiológom, ktorí sa aktívne zapojili do táborevej osvetly.

Ďalším dôležitým dôvodom veľkého počtu vedúcich je aj snaha o vytvorenie čo najpestrejšieho programu pre deti. Každému táboru sa vždy snažíme poskytnúť nejaký zaujímavý námet, od ktorého sa potom odvíja celý program počas jeho trvania. Tento ročník sa niesol v duchu témy „Ostrov pokladov“. Prvý deň konania tábora vedúci divadelnou formou v odevoch kapitána, lodného zbrojnoša, misionára, navigátora atď. vysvetlili

deťom, že sa nachádzajú niekoľko storočí v minulosti, kedy sa objavovali nové kontinenty a oceány ovládali piráti, skrývajúci na vzdialenom, neznámom ostrove obrovský poklad a že práve oni – 36 odvážnych námorníkov – sú tými vyvolenými, ktorí v spoločnej flotile počas dvojtýždňovej plavby majú dosiahnuť cieľ – Ostrov pokladov. Kapitán rozdelil deti do štyroch posádok a kým vyrazili na plavbu, posádky si museli zvoliť meno pre svoju loď, vyrobiť originálnu vlajku, vymyslieť bojový pokrik. Keďže lokalizácia Ostrova pokladov bola neznáma, dostávali sa k nemu čoraz bližšie skladaním kúskov mapy, ktoré nachádzali každý deň po úspešnom absolvovaní úloh a hier na ostrove, ktorý sme daný deň navštívili. Každý ostrov – čiže každý deň – bol pre deti iný. Navštívili sme „praveký ostrov“, „rozprávkový ostrov“, „ostrov športu“ atď. Danému ostrovu sa program tematicky prispôbil hrami a kostýmami. Deti sa hrali rozličné netradície športy, absolvovali množstvo vychádzok v krásnych lesoch v okolí Liptovského Jána, samozrejme všetko v medziach ich fyzických možností. Počas najväčších horúčav sa venovali výtvarným dielňam a večer nechýbala diskotéka, spev pri ohni, či táborová súťaž „Kapitán hľadá Superstar“. Námorníci boli spočiatku hanbliví, utiahnutí, ale postupne sa stávali aktívnejšími, sebavedomejšími, postupne si vytvorili pevné priateľstvá. V súťažiacich bojovali nielen za seba, ale zároveň aj za celú svoju loď i celú námornú flotilu a tak nebolo prekvapením že Ostrov pokladov napokon objavili. Drahokamy, ani peniaze na ňom však neboli. Vedúci tam ukryli spoločné táborové fotografie, pamätné medaily a množstvo suvenírov, ktoré budú pre deti po mnoho rokov nezabudnuteľnou táborovou spomienkou. Veľmi atraktívnym spštením „dvojtýždňovej plavby,“ boli aj výlety do okolia. Vzhľadom na to, že mnohé deti pochádzajú zo sociálne slabších rodín, niektoré deti sa dostali na miesta, kde ešte neboli – napríklad do jaskyne. Keďže rodičia sa ich snažia zo všetkých síl chrániť pred možným ochorením či úrazom, až vyše polovica detí nevedela plávať a bolo pre ne veľkým zážitkom, keď mohli niekoľkokrát navštíviť kúpalisko. Mnohé boli po prvýkrát vo Vysokých Tatrách, kde absolvovali jednoduchú túru na Hrebienok a k Studenovodským vodopádom. Okrem toho navštívili skanzen liptovskej dediny v Pribyline, užili si pre náš tábor „vysoko aktuálnu“ plavbu loďou po Liptovskej Mare a pod úpäťm Západných Tatier sa pozvili na koňoch.

Po skončení tábora sa deti vrátili k rodičom oddychnuté, plné zážitkov, ale aj sebavedomejšie a samostatnejšie, čo im po prázdninách pomôže aj v škole medzi svojimi zdravými rovesníkmi.

V mene organizačného výboru veríme, že sa nám aj budúci rok podarí pripraviť piaty ročník kardiotáboara pre našich ďalších detských kardiologických pacientov.

MUDr. Peter Olejník
MUDr. Marián Hrebík, MPH
Martina Horníková
Detské kardiocentrum DFNSP, Bratislava